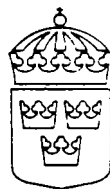

Utbildningsutskottets betänkande

1989/90:UbU19

Anslag till utbildning för tekniska yrken

1989/90
UbU19

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1989/90:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnitt D. Grundläggande högskoleutbildning m.m. punkt D 5. Utbildning för tekniska yrken jämte motioner.

Propositionen

Regeringen har under punkt D 5 (s. 214–235) föreslagit

7. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, textilingenjörslinjen, om 80 poäng den 1 juli 1990,

8. att riksdagen bemyndigar regeringen att avveckla kemistlinjen och matematikerlinjen fr.o.m. budgetåret 1990/91,

9. att riksdagen fastställer planeringsramar för budgetåret 1990/91 i enlighet med vad som i propositionen har förordats,

11. att riksdagen till Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 1 214 158 000 kr.

Hemställan 10 under denna punkt behandlar utskottet i betänkande 1989/90:UbU18.

Motionerna

1989/90:Ub255 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att utveckla utbildningar på mellaningenjörsnivå i respektive Filipstad–Hälsjöfors och Karlskoga och på mellanekonominivå i Karlskoga (delvis).

1989/90:Ub508 av Britta Bjelle och Ulla Orring (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett uppdrag till UHÄ i enlighet med innehållet i motionen.

1989/90:Ub510 av Lars Sundin och Elver Jonsson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning av lantmätare vid Chalmers tekniska högskola.

1989/90:Ub519 av Birger Andersson m.fl. (c, m, fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag på förlängd och fördjupad flygteknikerutbildning, enligt vad i motionen anförts.

1989/90:UbU19

1989/90:Ub527 av Larz Johansson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att vidga ramen för ingenjörsutbildningen med 30 nybörjarplatser förlagda till Nyköping,

2. att riksdagen – därest yrkande 1 ej vinner bifall – beslutar att 30 nybörjarplatser av den i budgetpropositionen föreslagna ramen för högskolan Eskilstuna–Västerås skall lokaliseras till Nyköping.

1989/90:Ub529 av Siw Persson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ökning av antalet nybörjarplatser på miljö- och hälsoskyddslinjen, det angelägna i att förändra innehållet i utbildningen samt behovet av att ge kvalificerade fortbildningskurser.

1989/90:Ub544 av Monica Öhman m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om obligatoriska inslag av arbetsmiljökunskap i ingenjörsutbildningar och andra tekniska utbildningar på olika nivåer.

1989/90:Ub545 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande en utredning om arkitektutbildning vid högskolan i Luleå.

1989/90:Ub547 av Åke Selberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökat antal platser vid väg och vatten- samt samhällsbyggnadstekniska linjerna vid högskolan i Luleå.

1989/90:Ub552 av Maja Bäckström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avdelningen för avfallshantering och återvinningsteknik vid Lunds universitet förses med basresurser för utbildning och forskning i avfallsfrågor.

1989/90:Ub553 av Börje Nilsson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kemiteknisk 80-poängslinje i Kristianstad.

1989/90:Ub556 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om omedelbar utökning av miljö- och hälsoskyddsinspektörsutbildning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljö- och hälsoskyddsinspektörsutbildning i Lund,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kompletteringsutbildning inom miljöområdet för andra grupper i samhället.

1989/90:Ub558 av Per-Ola Eriksson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om en utökning av planeringsramen för utbildning för tekniska yrken i enlighet med vad i motionen anförts,

2. att riksdagen till Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1990/91 anslår 391 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således 1 214 549 000 kr.

1989/90:UbU19

1989/90:Ub560 av Kent Carlsson och Anneli Hulthén (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av snabb utökning av utbildningen inom miljö- och hälsoskyddssektorn,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en strategi för miljö- och hälsoskyddsutbildningen på längre sikt.

1989/90:Ub565 av Lennart Brunander (c) vari yrkas

2. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökning av nybörjarplatserna vid de tekniska linjerna från 150 till 180,

3. att riksdagen beslutar att till den textila utbildningen vid högskolan i Borås anslå ytterligare 1 milj.kr. i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Ub570 av Ulla Orring (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en fjärde utbildningsort för arkitektutbildningen med lokalisering till Umeå.

1989/90:Ub584 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar att högskolan i Karlstad tillförs ytterligare platser för en elektroingenjörsutbildning 1990/91 genom en tidsmässig omfördelning av platser.

1989/90:Ub591 av Hans Nyhage m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en lantmåterilinj vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg.

1989/90:Ub604 av Ewy Möller och Bertil Danielsson (m) vari yrkas att riksdagen beslutar om att dimensioneringen av ingenjörsutbildningen vid högskolan i Kalmar blir 240 nybörjarplatser.

1989/90:Ub611 av Ulla Orring (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utbildningsinsatser inom miljö- och hälsoskyddsområdet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förläggning av utbildning till Umeå,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att åtgärder vidtas för kompletteringsutbildning enligt skissat förslag samt att även en påbyggnadslinje på 20–40 poäng tillkommer.

1989/90:Ub614 av Inga-Britt Johansson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lämpligheten i att förlägga utbildning av lantmätare vid Chalmers tekniska högskola.

1989/90:Ub618 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förläggning av försöksutbildningen av tekniker,

4. att riksdagen beslutar att avstå från vidare utbyggnad av naturvetarlin-

jen och överföra motsvarande resurser till anslaget D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser,

1989/90:UbU19

6. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder rörande miljö-
vårdsfrågor i den högre utbildningen i enlighet med vad som i motionen an-
förts.

1989/90:Ub629 av Marianne Ståhlberg m.fl. (s) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen
anförts om att fr.o.m. den 1 juli 1990 starta försöksverksamhet med bygg-
nadsingenjörslinje, 40 p, vid högskolan i Östersund.

1989/90:Ub630 av Magnus Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin
mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning och
forskning vid högskolan i Karlstad (delvis).

1989/90:Ub632 av Stina Gustavsson och Charlotte Branting (c, fp) vari yrkas
att riksdagen beslutar att vidga ramen för ingenjörsutbildningen med 30 ny-
börjarplatser förlagda till Ljungby.

1989/90:Ub637 av Björn Kaaling m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin
mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om antalet platser
vid högskolan för elever från teknisk gymnasielinje.

1989/90:Ub638 av Birger Andersson (c) vari yrkas

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att inrätta en civilingenjörsutbild-
ning – elektroniklinjen (180 p) – vid högskolan Eskilstuna–Västerås, förlagd
till Västerås,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en ny civilingenjörslinje –
processteknik – samt att den nya linjen inrättas vid högskolan Eskilstuna–
Västerås, förlagd till Västerås.

1989/90:Ub649 av Siw Persson (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen
begär att UHÄ får i uppdrag att göra en översyn av utbildningsplaner för
arkitekter och hälsovårdsinspektörer.

1989/90:Ub650 av Viola Furubjelke m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin
mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om finansieringen av
den nya matematisk-naturvetenskapliga linjen vid universitetet i Linköping.

1989/90:Ub655 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m, fp, c, mp) vari yrkas att
riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av en kemitek-
nisk ingenjörsutbildning vid högskolan i Halmstad.

1989/90:Ub656 av Börje Nilsson m.fl. (s, m, fp, c) vari yrkas att riksdagen
som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrät-
tande av de lokala linjerna polymertekniklinjen, 80 poäng, och formteknik-
linjen, 80 poäng, som separat allmän utbildningslinje.

1989/90:Ub657 av Ingegerd Sahlström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som
sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förläggning
av 80 poängs kemiteknisk ingenjörsutbildning till högskolan i Halmstad.

1989/90:Ub660 av Birger Andersson (c) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ytterligare 30 nya platser per år inom ingenjörsutbildningen vid högskolan i Eskilstuna–Västerås för planeringsperioden 1990/91–1992/93 utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Ub664 av Stig Alemyr (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att, inom ramen för tillgängliga utbildningsplatser, högskolan i Kalmar tilldelas 240 nybörjarplatser på den nya tvååriga ingenjörsutbildningen.

1989/90:Ub675 av Rune Thorén m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av lantmätare i Västsverige samt att lantmätarutbildning förläggs till Chalmers tekniska högskola i Göteborg.

1989/90:Ub676 av Åke Selberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att brandingenjörsutbildningen bör utökas och någon del av utbildningen förläggas till norra Sverige.

1989/90:Ub685 av Ulla Orring (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en högskoleutbildning i kemi i Skellefteå.

1989/90:Ub687 av Maj-Inger Klöngvall (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om linjen för industriell teknik i Norrköping.

1989/90:Ub693 av Sven-Olof Petersson m.fl. (c, s, m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om dimensioneringen och utbyggnaden av ingenjörsutbildning vid högskolan i Karlskrona–Ronneby.

1989/90:Ub695 av Bo Lundgren och Wiggo Komstedt (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att kemiingenjörslinjen inom den nya ingenjörsutbildningen skall finnas vid högskolan i Kristianstad.

1989/90:Ub698 av Lola Björkquist m.fl. (fp, c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den nya matematisk-naturvetenskapliga linjen i Linköping,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hänsynstagande till lokala variationer i det befintliga kursutbudet om reformen delvis skall finansieras genom överföring av medel från LIF-anslaget.

1989/90:Ub699 av Leif Marklund och Monica Öhman (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet att inrätta en linje för processteknik i Luleå.

1989/90:Ub706 av Marianne Jönsson och Agne Hansson (c) vari yrkas

2. att regeringen i övrigt beaktar vad i motionen anförts om en skyndsam översyn av miljöutbildningen.

1989/90:Ub714 av Rune Rydén m.fl. (m, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen

gen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om naturvetarlinjens finansiering.

1989/90:Ub716 av Rune Rydén m.fl. (m, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen beslutar öka anslaget D 5 i proposition 1989/90:100 bilaga 10 med 3 603 000 kr. för att fullfölja vissa utbildningar i Malmö.

1989/90:Ub718 av Karin Söder m.fl. (c, m, fp, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om resurstilldelningen till civilingenjörsutbildningarna.

1989/90:Ub720 av Hans Nyhage och Lars Sundin (m, fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att antalet elevplatser vid den tvååriga ingenjörsutbildningen vid högskolan i Borås skall vara 180 i enlighet med vad som angivits i motionen.

1989/90:Ub724 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

18. att riksdagen till Utbildning för tekniska yrken, D 5, för budgetåret 1990/91 anslår 700 000 kr. för 20 nya platser på miljö- och hälsoskyddslinjen,

19. att riksdagen till Utbildning för tekniska yrken, D 5, för budgetåret 1990/91 anslår 14 000 000 kr., utöver vad regeringen har föreslagit för den nya matematisk-naturvetenskapliga utbildningen.

1989/90:Ub725 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökad teknisk utbildning vid högskolan i Karlstad,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av anslag för att kunna fortsätta anordna tekniskt basår vid högskolan i Karlstad för läsåret 1989/90.

1989/90:Ub728 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m, fp, c, vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om datavetenskaplig utbildning inom den matematisk-naturvetenskapliga linjen vid Stockholms universitet.

1989/90:Ub747 av Lars-Erik Lövdén m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att låta produktionstekniker- och industriell teknik-linjerna kvarstå i befintlig omfattning.

1989/90:Ub750 av Roland Sundgren m.fl. (s) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbyggnadstakten av SIM-utbildningen vid högskolan i Eskilstuna-Västerås.

1989/90:Ub754 av Eva Johansson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förläggningen av ett ökat antal utbildningsplatser för utbildning av miljö- och hälsoskyddsinspektörer.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo861.

1989/90:Ub756 av Kenth Skärvik och Leif Olsson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheterna att trygga fortsatt sjöbefälsutbildning.

1989/90:Ub758 av Larz Johansson m.fl. (c) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande medelsberäkningen för naturvetarlinjen,

10. att riksdagen avvisar förslaget om finansiering av naturvetarlinjen 1992/93 genom överförande av medel från LIF-anslaget,

11. att riksdagen beslutar att inrätta ytterligare 60 nybörjarplatser på miljö- och hälsoskyddslinjen (120 p),

12. att riksdagen hos regeringen begär en samlad översyn av utbildningsbehovet på högskolenivå för miljövårdens personal enligt de riktlinjer som anges i motionen,

13. att riksdagen till D 5. Utbildning för tekniska yrken anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 4 000 000 kr. utökat anslag.

1989/90:Ub761 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av en omfattande utbyggnad av utbildningen för miljö- och hälsoskyddsinspektörer.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo879.

1989/90:Ub802 av Birgit Friggebo m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat behov av samhällsvetenskapliga och humanistiska ämnen i den tekniska utbildningen.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:K410.

1989/90:Ub803 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teknisk utbildning,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildningarna inom "Kockumspaketet".

1989/90:Ub804 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att miljökunskap införs som ett obligatoriskt ämne från förskolan till och med högskolan (delvis),

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade platser på miljö- och hälsoskyddslinjen och att dessa bör förläggas till Östersund och Kalmar,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortbildning av miljö- och hälsoskyddsinspektörer,

26. att riksdagen anvisar 5 000 000 kr. under anslaget D 5. Utbildning för tekniska yrken till naturvetarlinjen,

27. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om naturvetarlinjen och möjlighet att minska bristen på miljö- och hälsoskyddsutbildade.

1989/90:Ub809 av Eva Goës m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kartläggning av utbildningar där handikappkunskap måste ingå för att trygga de handikappades boende- och närmiljö.

1989/90:Ub811 av Sten Svensson m.fl. (m) vari yrkas

1989/90:UbU19

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökad undervisning om olika handikapp i vårdyrkesutbildningarna och utbildningarna för byggnadssektorn (delvis).

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:So260.

1989/90:Ub814 av Ulf Melin m.fl. (m, s, fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att försöksverksamheten med en ettårig teknikerutbildning bör ligga hos de kommunala huvudmännen.

1989/90:Ub819 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

10. att riksdagen beslutar att försöksverksamheten med ettårig utbildning för tekniker skall förläggas till gymnasieskolan.

1989/90:Ub820 av Charlotte Branting (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om maskiningenjörsutbildningen i Ljungby.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A458.

1989/90:Ub821 av Pär Granstedt och Karin Söder (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en tvåårig teknisk högskoleutbildning bör etableras i Norrtälje och Huddinge.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A460.

1989/90:Ub822 av Eva Goës och Roy Ottosson (mp) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljövänlig inriktning på utbildningar i teknik m.m.

Utskottet

Miljö- och hälsoskyddslinjen m.m.

Miljö- och hälsoskyddslinjen finns sedan drygt tio år vid universitetet i Umeå, där 30 studerande antas varje termin. Behovet av personal inom miljö- och hälsoskyddsområdet har ökat kraftigt inom kommuner, statliga myndigheter och näringsliv bl.a. på grund av skärpt lagstiftning. Regeringen uppdrog därför den 13 april 1989 åt universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) att göra en översyn av utbildningen inom miljöskyddsområdet. Översynen skulle avse dels dimensionering, innehåll och organisation av miljö- och hälsoskyddslinjen, dels behovet av fortbildning och vidareutbildning inom miljöområdet för olika grupper i yrkeslivet. Inom ramen för uppdraget skulle UHÄ med förtur utreda möjligheterna att anordna kompletteringsutbildning för personer med tidigare naturvetenskaplig eller teknisk utbildning samt låta anordna sådan utbildning. UHÄ redovisade i skrivelse till regeringen den 4 oktober 1989 förslag till kompletteringsutbildning. Regeringen har i beslut den 15 februari 1990 dels anvisat medel (780 000 kr.) för kompletteringsutbildning vid högskolan i Kalmar under vårterminen 1990, dels angivit förutsättningarna för planeringen av kompletteringsutbildning på ytterligare två orter under läsåret 1990/91. Resterande del av översynen av utbild-

ning inom miljö- och hälsoskyddsområdet avser UHÄ efter remiss till berörda intressenter under våren 1990 att redovisa till regeringen under hösten 1990.

1989/90:UbU19

Ett stort antal motioner från den allmänna motionstiden 1990 rör sådana frågor som ingår i det nyss nämnda regeringsuppdraget till UHÄ.

I allmänna ordalag begärs skyndsamt utredning och förslag rörande miljö- och hälsoskyddsutbildningen i motionerna 1989/90:Ub560 (s) yrkande 2, 1989/90:Ub611 (fp) yrkande 1, 1989/90:Ub758 (c) yrkande 12 och 1989/90:Ub618 (m) yrkande 6 delvis.

I åtta motioner begärs utökningar av miljö- och hälsoskyddslinjen. Förslag som gäller budgetåret 1990/91 återfinns i motionerna 1989/90:Ub556 (c) yrkandena 1 och 2 (omedelbar utökning förlagd till Lund), 1989/90:Ub724 (vpk) yrkande 18 (+20 platser om möjligt i andra delar av landet till en kostnad av 700 000 kr.) och 1989/90:Ub758 yrkandena 11 och 13 delvis (+60 platser till andra delar av landet till en kostnad av 2 milj.kr.). Motionerna 1989/90:Ub529 (s) delvis (minst +40 platser) och 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 15 (utökning i Kalmar och Östersund) avser utökningar budgetåret 1991/92, medan tidpunkten för ökningen inte preciserats i motionerna 1989/90:Ub611 yrkande 2 (+30 platser i Umeå), 1989/90:Ub754 (s) (+60 platser i Stockholm) och 1989/90:Ub761 (vpk) (+60 platser vid minst ytterligare ett universitet).

I motionerna 1989/90:Ub529 delvis, 1989/90:Ub611 yrkande 3 delvis och 1989/90:Ub804 yrkande 17 behandlas frågor om behovet av och innehållet i fortbildning och vidareutbildning. I den först nämnda motionen berörs också behovet av förändring av innehållet i miljö- och hälsoskyddslinjen.

Slutligen tas frågan om kompletteringsutbildningen upp i sex motionsyrkanden, nämligen i motionerna 1989/90:Ub556 yrkande 3, 1989/90:Ub560 yrkande 1, 1989/90:Ub611 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub618 yrkande 6 delvis, 1989/90:Ub706 (c) yrkande 2 och 1989/90:Ub804 yrkande 27.

Utskottet konstaterar inledningsvis att regeringens uppdrag till UHÄ att se över miljö- och hälsoskyddsutbildningen inte slutförts annat än vad gäller den del av uppdraget som avser kompletteringsutbildning. Frågor om dimensionering, lokalisering, innehåll och organisation av miljö- och hälsoskyddslinjen liksom behovet av fortbildning och vidareutbildning för olika grupper inom yrkeslivet kommer således att behandlas i den redovisning som UHÄ avser att göra hösten 1990 till regeringen.

Då behovet av utbildad personal inom miljö- och hälsoskyddsområdet är mycket stort utgår utskottet från att förslag som föranleds av denna redovisning kommer att framläggas i 1991 års budgetproposition, så att riksdagen under nästa riksmöte kommer att ha tillgång till det beslutsunderlag som nu saknas.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub529, 1989/90:Ub556 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub560 yrkande 2, 1989/90:Ub611 yrkandena 1, 2 och 3 delvis, 1989/90:Ub618 yrkande 6 delvis, 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis, 1989/90:Ub754, 1989/90:Ub758 yrkandena 11 och 12, 1989/90:Ub761 samt 1989/90:Ub804 yrkandena 15 och 17. Utskottet föreslår således att riksdagen fastställer den i propositionen

nen föreslagna planeringsramen för miljö- och hälsoskyddslinjen om 60 platser i Umeå för budgetåret 1990/91.

1989/90:UbU19

Vad gäller kompletteringsutbildningen för personer med naturvetenskaplig utbildning konstaterar utskottet att de motionsyrkanden som tar upp denna fråga har blivit tillgodosedda genom det tidigare nämnda regeringsbeslutet. Beslutet innebär nämligen att 780 000 kr. anvisas innevarande budgetår till en ettårig utbildning i Kalmar för 30 studerande. Vad gäller budgetåret 1990/91 skall enligt regeringsbeslutet utbildning starta på ytterligare två högskoleorter, dels i Stockholm, dels i sydvästra Sverige. Enligt vad utskottet har erfärut avser regeringen att anvisa erforderliga medel för kompletteringsutbildningarna på de tre orterna inom ramen för de medel som kommer att stå till regeringens disposition budgetåret 1990/91. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub556 yrkande 3, 1989/90:Ub560 yrkande 1, 1989/90:Ub611 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub618 yrkande 6 delvis, 1989/90:Ub706 yrkande 2 och 1989/90:Ub804 yrkande 27.

Vissa civilingenjörsutbildningar m.m.

Frågan om utökning av *arkitektlinjen* och etablering av linjen i Norrland behandlades av föregående års riksmöte (prop. 1988/89:100 bil 10, bet. UbU19, rskr. 281). Utskottet hänvisade vid sin behandling av frågan dels till de övergripande bedömningar av dimensioneringen av grundutbildningen inom högskolan som UHÅ skulle göra, dels till de kostnader som skulle bli en följd av en nyetablering. UHÅ har i sin anslagsframställning för den nu aktuella treårsperioden dels redovisat uppdraget om dimensionering av högskoleutbildningar, dels för närvarande avstyrkt en nyetablering av arkitektlinjen av resursskäl. I 1990 års budgetproposition föreslås inte heller någon lokalisering av linjen till Norrland. Föredragande statsrådet utgår från att de högskolor till vilka linjen är förlagd – tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola och universitetet i Lund – och som alla föreslagit en viss utökning av utbildningen prövar möjligheterna att genom egna omdispositioner omfördela vissa platser till arkitektutbildningen (prop. 1989/90:100 bil. 10 s. 225).

Två motioner tar upp frågan om etablering av arkitektutbildning i Norrland. I motion 1989/90:Ub545 (s) begärs en utredning om arkitektutbildning vid högskolan i Luleå i syfte att starta utbildningen hösten 1991. I motion 1989/90:Ub570 (fp) argumenteras för en förläggning till universitetet i Umeå, då motionären anser att designutbildningen där skulle kunna medföra en förnyelse av arkitektutbildningen.

Utskottet vill hänvisa till UHÅ:s bedömning att kostnaderna för en nyetablering av arkitektlinjen överslagsmässigt kan uppskattas till 15–20 milj. kr. årligen i fullt utbyggt skick, inkl. resurser för forskning, lokaler och utrustning. Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att en eventuell utökning av arkitektlinjen – av resursskäl – får ske genom omdispositioner vid de berörda högskoleenheterna. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub545 och 1989/90:Ub570 och föreslår att riksdagen fastställer planeringsramar för arkitektlinjen i enlighet med vad som föreslagits i budgetpropositionen.

Tekniska högskolan i Stockholm har i sin anslagsframställning föreslagit att *industriell ekonomilinjén* inrättas vid högskolan med 30 nybörjarplatser genom motsvarande minskning av antalet platser inom *maskintekniklinjen*. Detta förslag förordas i propositionen trots att UHÄ avstyrkt förslaget med hänvisning till sin önskan att begränsa antalet linjer inom civilingenjörsutbildningarna (prop. 1989/90:100 bil. 10 s. 225–226).

I motion 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 8 delvis motsätter sig motionärerna att linjen inrättas i avvaktan på den i budgetpropositionen aviserade översynen av linjestrukturen inom civilingenjörsutbildningarna.

Utskottet delar statsrådets bedömning att den aviserade översynen inte bör påverka beslutet att inrätta industriell ekonomilinjé också vid tekniska högskolan i Stockholm. Högskolan bedöms – utan att särskilt resurstillskott erfordras – ha goda förutsättningar att anordna linjen, som är efterfrågad av de studerande. Utskottet avstyrker således motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis och föreslår att riksdagen fastställer planeringsramen för industriell ekonomilinjén till 30 platser och planeringsramen för maskintekniklinjen till 250 platser vid tekniska högskolan i Stockholm fr.o.m. budgetåret 1990/91.

I fyra motioner argumenteras för en utökning av *lantmåterilinjén* och en ny-etablering av linjen vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg. I samtliga motioner – 1989/90:Ub510 (fp), 1989/90:Ub591 (m), 1989/90:Ub614 (s) och 1989/90:Ub675 (c) – anges dels bristen på lantmätare i riket, dels de speciella svårigheterna att rekrytera lantmätare till tjänster i Västsverige som skäl härför.

Lantmåterilinjén finns endast inrättad vid tekniska högskolan i Stockholm, där 90 studerande antas varje år.

Utskottet behandlade under föregående riksmöte ett antal yrkanden rörande utökning av lantmåterilinjén, men då avsåg de flesta yrkandena en lokalisering till högskolan i Gävle–Sandviken (bet. 1988/89:UbU19 s. 6, rskr. 281). Utskottet konstaterade då, liksom nu, att något förslag om utökning av linjen inte förts fram av vare sig UHÄ eller av tekniska högskolan i Stockholm. Inte heller Chalmers tekniska högskola har fört fram något sådant förslag, utan anser efter vad utskottet erfarit att arbetsfördelningen mellan de tekniska högskolorna bör vara sådan att lantmåteriutbildningen av resurs- och kompetensskäl endast bör anordnas i Stockholm.

Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrks motionerna 1989/90:Ub510, 1989/90:Ub591, 1989/90:Ub614 och 1989/90:Ub675. Utskottet föreslår således att riksdagen fastställer den i propositionen föreslagna planeringsramen om 90 platser för lantmåterilinjén för budgetåret 1990/91.

I ytterligare ett antal motionsyrkanden föreslås förändringar i dimensionering m.m. av *övriga civilingenjörslinjer*. I motionerna 1989/90:Ub547 (s) och 1989/90:Ub558 (c) yrkande 1 föreslås med hänvisning till UHÄ:s anslagsframställning en utökning med sammanlagt 30 platser på samhällsbyggnadstekniska och väg- och vattenbyggnadstekniska linjerna vid högskolan i Luleå. Kostnaden för budgetåret 1990/91 har i yrkande 2 i den sistnämnda motionen uppgivits till 391 000 kr. I motion 1989/90:Ub552 (s) föreslås resurser för såväl utbildning som forskning till avdelningen för avfallshantering och återvinningsteknik vid universitetet i Lund.

En linje för processteknik föreslås inrättas vid högskolan i Luleå i motion 1989/90:Ub699 (s) och i motion 1989/90:Ub638 (c) föreslås en motsvarande linje inrättas vid högskolan i Eskilstuna–Västerås (yrkande 2). I yrkande 1 i samma motion föreslås att en fullständig elektroniklinje inrättas vid högskolan i fråga.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att – bortsett från förslaget om utökning av utbildningarna i Luleå med 30 platser – UHÄ avstått från att föra fram några förslag i sin senaste anslagsframställning vad gäller utökningar av civilingenjörsutbildningarna. Förslaget om de miljötekniska utbildningarna vid högskolan i Luleå var inte heller med bland de förslag som prioriterats av UHÄ. Vad gäller utbildningarna inom avfallsområdet vill utskottet erinra om det uppdrag som UHÄ erhöll av regeringen den 21 september 1989 att utreda och lämna förslag om hur utbildningsinsatserna inom avfallsområdet kan ökas. Frågor om resurser till forskning kommer utskottet att ta ställning till senare i vår vid sin behandling av forskningspropositionen (prop. 1989/90:90). Vad gäller lokalisering av fullständig civilingenjörsutbildning utanför de orter som har teknisk fakultet vill utskottet erinra om vad utskottet anförde när motsvarande motionsyrkanden rörande högskolan i Eskilstuna–Västerås behandlades vid föregående riksmöte (bet. 1988/89:UbU19 s. 7, rskr. 281).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub547, 1989/90:Ub552, 1989/90:Ub558 yrkande 1, 1989/90:Ub638 och 1989/90:Ub699 samt fastställer planeringsramar för civilingenjörsutbildningarna i övrigt i enlighet med vad som föreslagits i propositionen.

I årets budgetproposition föreslås som en konsekvens av tidigare riksdagsbeslut (prop. 1987/88:64, UbU 1987/88:9, rskr. 1987/88:211 och prop. 1987/88:100 bil. 10, UbU 1987/88:22, rskr. 1987/88:207) att *medel för materialfysiklinjen* fr.o.m. budgetåret 1990/91 anvisas under förevarande anslag. Enligt vad utskottet erfarit genom skrivelse från universitetet i Uppsala, daterad den 13 mars 1990 har den medelsberäkning som därvid gjorts inte tagit hänsyn till de speciella omständigheter som låg till grund för den tidigare medelstilldelningen till linjen. De medel som anvisades som ett led i de särskilda regionalpolitiska insatserna i delar av Bergslagen motsvarade en årsstudieplatskostnad av ca 41 000 kr., medan de medel som beräknats i budgetpropositionen (4 195 000 kr.) endast motsvarar en årsstudieplatskostnad om ca 31 000 kr. Universitetet i Uppsala anser att den högre medelstilldelningen är nödvändig för att de kvalitativa kraven skall kunna fyllas även i fortsättningen.

Utskottet anser att det är rimligt att materialfysiklinjen som bedrivs vid tre högskolor erhåller samma medelstilldelning som hittills då förutsättningarna för utbildningen inte har ändrats sedan inrättandet. För materialfysiklinjen som under budgetåret 1990/91 kommer att ha sammanlagt (3 år x 45 platser =) 135 årsstudieplatser bör således 1 350 000 kr. utöver regeringens förslag anvisas för budgetåret 1990/91. Utskottet förutsätter att resursberäkningen för budgetåren 1991/92 och 1992/93 görs enligt samma principer. Vad utskottet anför om resursbehovet för materialfysiklinjen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Riksdagen beslutade under föregående riksmöte om en ny, tvåårig ingenjörsutbildning inom högskolan. Utbildningen skall byggas upp successivt som försöksverksamhet och vara fullt genomförd budgetåret 1993/94 (prop. 1988/89:90, bet. UbU30, rskr. 280).

UHÄ har i sin kompletterande anslagsframställning under hösten 1989 lämnat förslag om innehåll och inriktning av den fortsatta uppbyggnaden av ingenjörsutbildningen. UHÄ:s förslag, som också accepteras av föredragande statsrådet, innebär att utbildningen kommer att organiseras på fyra nya allmänna utbildningslinjer om 80 poäng, nämligen byggnadsingenjör-, elektroingenjör-, kemiingenjör- och maskiningenjörslinjerna. Av de nuvarande allmänna ingenjörslinjerna föreslås att fyra linjer behålls – dataingenjör-, driftingenjör-, brandingenjör- och textilingenjörslinjerna – , medan data- och elektroniklinjen samt verkstadsingenjörslinjen upphör och infogas i de nya linjerna. Vidare föreslås att vissa lokala linjer upphör (sammanlagd minskning med 900 platser under uppbyggnadsperioden) samt en motsvarande resursöverföring från anslaget D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser. Tidpunkten för övergång från försöksverksamhet till reguljär verksamhet är statsrådet inte för närvarande beredd att ta ställning till.

Riksdagens ställningstagande vid föregående riksmöte innebar bl.a. att riksdagen inte hade några invändningar mot den då föreslagna *riktpunkten för dimensioneringen av ingenjörsutbildningen* (6 250 platser budgetåret 1993/94). I budgetpropositionen beräknas nu platsantalet till 6 410 budgetåret 1993/94. Ökningen om 160 platser beror dels på den av UHÄ föreslagna överföringen från lokala linjer med ytterligare 100 platser, dels en överföring av 30 platser från driftingenjörslinjen och dels slutligen den i propositionen föreslagna ökningen av dataingenjörslinjen vid högskolan i Växjö om 30 platser. Innevarande budgetår uppgår antalet nybörjarplatser inom försöksverksamheten till totalt 1 780. I propositionen anges (s. 230) ett förslag till fördelning av de tillkommande 4 630 platserna per högskoleenhet under de fyra aktuella budgetåren.

Frågan om dimensionering av ingenjörsutbildningen tas upp i ett relativt stort antal motioner. I motion 1989/90:Ub637 (s) begärs att en översyn skall göras av det totala antalet nybörjarplatser inom ingenjörsutbildningen så att dessa motsvarar antalet gymnasieplatser i T4.

Övriga motioner rörande dimensionering avser öknings- eller tidsmässiga omfördelningar av antalet platser för enskilda högskoleenheter. Således avser motionerna 1989/90:Ub660 (c) yrkande 2 och 1989/90:Ub750 (s) yrkande 2 högskolan i Eskilstuna-Västerås. Motionärerna begär en snabbare och jämnare utbyggnadstakt (90 platser/år) än den som föreslås i propositionen. Motionerna 1989/90:Ub604 (m) och 1989/90:Ub664 (s) gäller högskolan i Kalmar, och motionärerna begär 60 platser utöver förslaget i propositionen, dvs. totalt 240 nybörjarplatser. I motion 1989/90:Ub693 (c, s, m) hävdar motionärerna att det är opsykologiskt och olämpligt att budgetåret 1990/91 minska antalet nybörjarplatser med 30 platser vid högskolan i Karlskrona-Ronneby, som dels är ny, dels har liten omfattning. En tidigareläggning till

budgetåret 1990/91 av elektroingenjörslinjen vid högskolan i Karlstad föreslås i tre motioner, nämligen i motionerna 1989/90:Ub584 (m) yrkande 3, 1989/90:Ub630 (s) delvis och 1989/90:Ub725 (c) yrkande 3. Det totala antalet nybörjarplatser vid högskolan i Borås bör öka med 30 platser till 180 platser enligt motionerna 1989/90:Ub565 (c) yrkande 2 och 1989/90:Ub720 (m, fp). Slutligen föreslås i motion 1989/90:Ub629 (s) yrkande 2 en tidigareläggning av byggnadsingenjörslinjen vid högskolan i Östersund till budgetåret 1990/91 från budgetåret 1993/94.

Utskottet vill inledningsvis erinra om vad utskottet anförde beträffande dimensioneringen av ingenjörsutbildningen vid föregående riksmöte. Utskottet slog då fast att det som angavs i proposition 1988/89:90 endast var en riktpunkt för budgetåret 1993/94. Utskottet ansåg dock att den angivna riktpunkten om 6 250 platser var väl avvägd utifrån dels det aktuella antalet intagningsplatser på T-linjen (ca 13 000 platser 1988/89), dels övergången från T3 till andra högskoleutbildningar (civilingenjörsutbildningar, lärarutbildningar osv.) och till den nya teknikerutbildningen (ca 1 800 nybörjarplatser) samt slutligen direkt till arbetsmarknaden. Utskottet anser att det inte finns någon anledning att nu ändra den bedömningen, varför motion 1989/90:Ub637 avstyrks. Detta innebär också att alla önskemål om ökning av antalet nybörjarplatser vid någon enskild högskoleenhet måste motsvaras av en lika stor minskning vid någon annan enhet. Utskottet anser inte att sådana förändringar är motiverade, varför motionerna 1989/90:Ub565 yrkande 2, 1989/90:Ub604, 1989/90:Ub664 och 1989/90:Ub720 bör avslås av riksdagen. Utskottet anser inte heller att en snabbare utbyggnadstakt än den som föreslagits i propositionen är möjlig, varför motionerna 1989/90:Ub584 yrkande 3, 1989/90:Ub629 yrkande 2, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub660 yrkande 2, 1989/90:Ub725 yrkande 3 och 1989/90:Ub750 yrkande 2 avstyrks. Vad gäller den föreslagna minskningen med 30 platser vid högskolan i Karlskrona–Ronneby beror den, liksom motsvarande minskning vid högskolan i Växjö, på att dessa högskoleenheter ingått i ett fullskaleförsök, dvs. att alla T4-platser omvandlats till högskoleutbildning. Utifrån det i det föregående redovisade resonemanget beträffande den totala dimensioneringen av ingenjörsutbildningen jämfört med det totala antalet T4-platser är det rimligt att nu minska antalet platser från dessa fullskaleförsök. Utskottet avstyrker således även motion 1989/90:Ub693.

Med hänvisning till vad som anförts godkänner utskottet de i propositionen föreslagna riktlinjerna för dimensioneringen av ingenjörsutbildningen för budgetåren 1990/91–1993/94.

Vad gäller *lokaliseringen av ingenjörsutbildningen* beslöt riksdagen vid föregående riksmöte godkänna regeringens förslag att i framtiden permanent lokalisera utbildningen till 42 namngivna kommuner. Ansvar för utbildningen skulle åvila 23 högskoleenheter.

I årets budgetproposition (s. 230) föreslås att kemiingenjörslinjen endast bör inrättas vid en del av högskoleenheterna, nämligen vid tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola, universiteten i Uppsala, Linköping och Lund samt vid högskolorna i Eskilstuna–Västerås, Falun–Borlänge, Jönköping, Växjö, Karlstad, Borås, Luleå (med placering i Skellef-

teå) och Sundsvall–Härnösand samt eventuellt vid universitetet i Umeå. Övriga linjer bör enligt propositionen kunna inrättas vid samtliga högskoleenheter.

Flera motioner tar upp frågan om lokalisering av kemiingenjörslinjen. I motion 1989/90:Ub685 (fp) begärs en kemilinj i anslutning till träteknikcentrum i Skellefteå. Motionerna 1989/90:Ub553 (s) yrkande 1, 1989/90:Ub656 (s, m, fp, c) och 1989/90:Ub695 (m) avser högskolan i Kristianstad, medan motionerna 1989/90:Ub655 (m, fp, c, mp) och 1989/90:Ub657 (s) avser högskolan i Halmstad.

Utskottet konstaterar inledningsvis att yrkandet i motion 1989/90:Ub685 rörande Skellefteå har tillgodosetts i propositionen, varför motionen bör avslås av riksdagen. Vad gäller övriga önskemål om lokalisering av kemiingenjörslinjen till ytterligare högskoleenheter delar utskottet UHÅ:s bedömning att en viss försiktighet bör iakttas vid dimensioneringen av utbildningen dels på grund av begränsat rekryteringsunderlag, dels därför att kemiområdet kräver omfattande insatser av specialkompetens och laboratorieutrustning. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub553 yrkande 1, 1989/90:Ub655, 1989/90:Ub656, 1989/90:Ub657 och 1989/90:Ub695.

I fem motioner föreslås lokalisering av ingenjörsutbildning till andra orter än dem som riksdagen har beslutat permanent skall ha sådan utbildning. I motion 1989/90:Ub527 (c) begärs således en lokalisering till Nyköping med 30 nybörjarplatser, medan i motionerna 1989/90:Ub632 (c, fp) och 1989/90:Ub820 (fp) yrkande 2 en motsvarande lokalisering till Ljunghy begärs. I motion 1989/90:Ub821 (c) yrkande 3 begärs en etablering i Norrtälje och Huddinge och i motion 1989/90:Ub255 (s) yrkande 5 delvis pekas på behovet av ingenjörsutbildning i Filipstad–Hällefors och i Karlskoga.

Liknande motionsyrkanden behandlades av utskottet vid föregående riksmötes ställningstagande till lokaliseringen av ingenjörsutbildningen. Riksdagen gjorde då ett uttalande av innebörden att om det i framtiden skulle visa sig att dimensioneringen av ingenjörsutbildningen skulle behöva ökas, så borde denna ökning i första hand förläggas permanent till de orter som föreslogs i den rapport som låg till grund för propositionen om ingenjörsutbildning. Utskottet finner ingen anledning att ändra den uppfattning som låg till grund för uttalandet. Utskottet hänvisar i övrigt till vad som anförts om lokalisering av grundläggande högskoleutbildning i betänkande 1989/90:UbU18 (s. 13–14). Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub255 yrkande 5 delvis, 1989/90:Ub527, 1989/90:Ub632, 1989/90:Ub820 yrkande 2 och 1989/90:Ub821 yrkande 3.

I motion 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 8 delvis hävdas att högskoleenheterna ej ges tillräckliga *planeringsförutsättningar för ingenjörsutbildningen* eftersom information saknas i propositionen om när lokala och allmänna linjer skall avvecklas.

Enligt utskottets uppfattning bör den information om dimensionering som givits i propositionen ge högskoleenheterna tillräckligt goda planeringsförutsättningar t.o.m. budgetåret 1993/94. Vad gäller resurstillskotten för budgetåren 1991/92 och 1992/93 vill utskottet hänvisa till det uttalande om i första

hand resurser som utskottet i betänkande 1989/90:UbU18 (s. 12–13) föreslagit att riksdagen skall göra. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis.

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att *inrätta* en allmän utbildningslinje, *textilingenjörslinjen* om 80 poäng, den 1 juli 1990. Enligt UHÄ:s förslag i anslagsframställning överförs 20 av de totalt 60 platserna på *textil- och konfektionstekniklinjen* vid högskolan i Borås till den nya linjen utan tillskott av resurser.

Utskottet har inga invändningar mot att regeringen får det begärda bemyndigandet att inrätta textilingenjörslinjen och föreslår att riksdagen fastställer planeringsramen för textilingenjörslinjen till 20 platser och planeringsramen för textil- och konfektionstekniklinjen till 40 platser vid högskolan i Borås fr.o.m. budgetåret 1990/91.

I motion 1989/90:Ub565 (c) yrkande 3 föreslås att *de textila utbildningarna i Borås* skall få ytterligare 1 milj. kr., varav 200 000 kr. avser en permanentning av den överföring som innevarande budgetår gjordes från Chalmers tekniska högskola för textilkemiutbildningen. Resterande 800 000 kr. avser bemaning av det gemensamma "Tekocentret" i Borås.

Enligt vad utskottet har inhämtat har till högskolan i Borås redan anvisats de resurser som motionären efterlyser för textilkemiutbildningen. Vad gäller resurser till "Tekocentret" konstaterar utskottet att någon sådan förstärkning inte förts fram av UHÄ. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis.

Brandingenjörslinjen finns endast vid universitetet i Lund, där 30 studerande antas varje år. Enligt motion 1989/90:Ub676 (s) bör dels brandingenjörsutbildningen ökas, dels lokaliseras också till norra Sverige.

UHÄ har i anslagsframställningen anmält att brandingenjörsutbildningens omfattning m.m. bör ses över och att UHÄ därefter avser att återkomma med förslag. Utskottet anser med hänvisning till UHÄ:s aviserade översyn att motion 1989/90:Ub676 bör avslås och den i propositionen föreslagna planeringsramen fastställas av riksdagen.

Teknikerutbildningar m.m.

I propositionen redovisas att UHÄ och skolöverstyrelsen (SÖ) fått regeringens uppdrag att gemensamt utreda och lämna förslag om hur ett alternativ till ingenjörsutbildningen – teknikerutbildning – kan utformas och organiseras. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 februari 1990, men SÖ har preliminärt föreslagit en försöksverksamhet med en ettårig teknikerutbildning i gymnasieskolan. UHÄ har för sin del förordat att försöksverksamheten i sin helhet förläggs till gymnasieskolan. Föredragande statsrådet anser dock att det är önskvärt att *försöksverksamhet med teknikerutbildning* tills vidare kommer till stånd såväl inom högskolan som gymnasieskolan, så att erfarenheterna därav kan ligga till grund för de beslut om utbildningen som senare skall fattas. I propositionen föreslås därför dels försöksverksamhet inom gymnasieskolan, dels försöksverksamhet inom högskolan. För försöksverk-

samheten föreslås att 4 650 000 kr. ställs till UHÄ:s disposition för försöksverksamhet med 150 platser inom högskolan.

1989/90:UbU19

Förslaget att förlägga försöksverksamheten till såväl högskolan som gymnasieskolan behandlas i flera motioner. I motion 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 8 delvis anser motionärerna att försöksverksamhet inte skall bedrivas både i gymnasieskolan och i högskolan, medan motionärerna i motionerna 1989/90:Ub618 (m) yrkande 3, 1989/90:Ub819 (m) yrkande 10 och 1989/90:Ub814 (m, s, fp) yrkande 2 anser att försöksverksamheten endast skall bedrivas inom gymnasieskolan.

Utskottet har inga invändningar mot den föreslagna försöksverksamheten. De därvid gjorda erfarenheterna bör enligt utskottets mening ligga till grund för det slutliga ställningstagandet till om teknikerutbildningen skall vara högskoleutbildning eller ej. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 3, 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis, 1989/90:Ub814 yrkande 2 och 1989/90:Ub819 yrkande 10.

I motion 1989/90:Ub519 (c, m, fp) begärs förslag från regeringen om förlängning av *flygteknikerutbildningen* till 60 poäng samt att den skall inrättas som allmän linje och förläggas till högskolan i Eskilstuna–Västerås.

Riksdagen har under innevarande riksmöte behandlat ett likalydande yrkande. Med hänvisning till vad utskottet då anförde (1989/90:UbU2 s. 7–8) och till att erfarenheterna av den föreslagna försöksverksamheten med teknikerutbildning bör avvaktas innan ytterligare teknikerlinjer inrättas inom högskolan avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub519.

Föredragande statsrådet är inte beredd att anslå medel för att *finansiera de utbildningar* för vilka hittills anvisats särskilda medel för insatser i *Malmöregionen* (prop. 1985/86:125 s. 16, UbU 1985/86:21, rskr. 1985/86:269). För ifrågavarande utbildningar – produktionsteknikerlinjen, 80 poäng och industriell tekniklinjen, 60 poäng (YTH) – föreslås inte heller någon höjning av planeringsramarna i Malmö.

I tre motioner, nämligen motionerna 1989/90:Ub716 (m, fp, c, vpk, mp), 1989/90:Ub747 (s) och 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 9 begärs att utbildningarna skall få fortsätta. I den först nämnda motionen begärs att 3,6 milj.kr. skall anslås för detta ändamål, medan motionärerna i den sist nämnda motionen begär att regeringen skall återkomma på tilläggsbudget med erforderliga medel. I motion 1989/90:Ub747 hävdas vidare att det är rimligt att åtminstone låta redan antagna elever fullfölja sin utbildning. Samtliga motionärer pekar på de stora investeringar som gjorts i lokaler och utrustning och som inte kommer till användning om utbildningarna läggs ned.

Utskottet anser det självklart att de studerande som antagits till ifrågavarande utbildningar får fullfölja sina studier, och enligt vad utskottet inhämtat kommer regeringen att anvisa särskilda medel för detta för budgetåret 1990/91. Därmed är motion 1989/90:Ub747 tillgodosedd i denna del. Däremot delar utskottet föredragande statsrådets uppfattning att fortsatt intagning inte skall ske till utbildningarna som finansierats med särskilda medel, varför inga medel bör anvisas under rubricerade anslag vare sig nu eller på tilläggsbudget. Vad gäller användningen av de lokaler och den utrustning

som anskaffats för utbildningarna i fråga anser utskottet att möjligheterna att utnyttja dessa för den nya ingenjörsutbildningen bör prövas. Med hänvisning till vad utskottet anfört bör riksdagen avslå motionerna 1989/90:Ub716 delvis, 1989/90:Ub747 och 1989/90:Ub803 yrkande 9.

Två motioner gäller *yrkestekniska utbildningar i övrigt*. I motion 1989/90:Ub687 (s) föreslås att linjen för industriell teknik i Norrköping utökas med 30 platser till totalt 60 platser. I motion 1989/90:Ub508 (fp) begärs ett uppdrag till UHÄ att utreda frågan om livsmedelsutbildning, lokaliserad till Norrland.

Förslaget att utöka planeringsramen för YTH-utbildningen i Norrköping behandlades av riksdagen vid föregående riksmöte (bet. 1988/89:UbU19 s. 9, rskr. 281). Utskottet gör nu samma bedömning som då att det inte finns utrymme för en utökning av planeringsramarna för yrkesteknisk högskoleutbildning, varför motion 1989/90:Ub687 avstyrks.

Vad gäller den livsmedelstekniska utbildningen har utskottet behandlat liknande motionsyrkanden vid flera tillfällen under senare år. Vid den senaste riksdagsbehandlingen (1989/90:UbU2 s. 7) erinrade utskottet om att samtliga yrkestekniska linjer utom linjen för byggnadsteknik sammanförts till en linje, linjen för industriell teknik. Syftet med denna sammanslagning var att öka flexibiliteten och decentralisera beslutsprocessen för den yrkestekniska utbildningen. Utskottet konstaterade slutligen att det inte ankommer på riksdagen att begära den i motionen föreslagna utredningen. Utskottet föreslår med hänvisning till vad utskottet redan tidigare under detta riksmöte anfört att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub508.

I motion 1989/90:Ub756 (fp) begärs ett uttalande om möjligheterna att trygga fortsatt sjöbefälsutbildning. I motiveringen som återfinns i motion 1989/90:T637 hävdas att en bristsituation är nära förestående.

Utskottet konstaterar att förslagen till planeringsramar är oförändrade i propositionen jämfört med innevarande år. Vidare konstateras att UHÄ inte fört fram några förslag om öknings av de *nautiska utbildningarna* i sin anslagsframställning. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub756.

I motion 1989/90:Ub725 (c) yrkande 4 begärs ett uttalande om att högskolan i Karlstad skall anvisas medel för att kunna fortsätta anordna *tekniskt basår*.

Utskottet redogjorde tämligen ingående för frågan om tekniskt basår vid sin behandling av rubricerade anslag vid föregående riksmöte (1988/89:UbU19 s. 5). Utskottet konstaterar att medel för tekniskt basår i årets budgetproposition, liksom föregående år, föreslås anvisas under en särskild anslagspost till regeringens disposition. Det ankommer således på regeringen att besluta om fördelningen av dessa medel. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub725 yrkande 4.

Matematisk-naturvetenskapliga utbildningar

I samband med inrättandet av den nya matematisk-naturvetenskapliga linjen om 160 poäng fr.o.m. budgetåret 1989/90 avvecklades biolog-, fysiker- och geovetarlinjerna. Antagning till matematikerlinjen och kemistlinjen

gjordes innevarande budgetår endast vid högskolorna i Växjö resp. Sundsvall–Härnösand. Dessa högskoleenheter samt UHÄ har inkommit med förslag om hur dessa linjer bör ersättas med andra utbildningar och hur medlen skall om disponeras. I propositionen föreslås därför att antagningen till *matematikerlinjen och kemistlinjen* upphör och att dessa linjer *avvecklas* fr.o.m. den 1 juli 1990.

Utskottet föreslår att riksdagen ger regeringen det i propositionen begärda bemyndigandet att avveckla matematiker- och kemistlinjerna fr.o.m. budgetåret 1990/91.

I propositionen föreslås att *finansieringen av förlängningen av den matematisk-naturvetenskapliga linjen* sker genom att totalt 16 milj.kr. tillförs linjen under budgetperioden, varav 6 milj.kr. tillförs genom omfördelningar inom rubricerade anslag under de tre aktuella budgetåren och 10 milj.kr. genom överföring från anslaget D 10. Lokala och individuella linjer samt fristående kurser budgetåret 1992/93. Statsrådet har därvid dels av statsfinansiella skäl, dels med hänsyn till att ingen erfarenhet finns av de studerandes val inom den nya linjen gjort en mer restriktiv bedömning av kostnaderna än vad UHÄ gjort. UHÄ beräknade nämligen i sin anslagsframställning kostnaderna till sammanlagt 30,3 milj.kr., varav 7,5 milj.kr. beräknades kunna överföras från anslaget D 10.

Ett stort antal motioner berör frågan om finansieringen av den matematisk-naturvetenskapliga linjen. I motion 1989/90:Ub618 (m) yrkande 4 föreslås, mot bakgrund av att inte tillräckliga resurser kunnat anslås, att riksdagen skall besluta avstå från vidare utbyggnad av linjen och att följaktligen överföringen från anslaget D 10 om 10 milj.kr. inte skall göras. Denna överföring motsätter sig också motionärerna i motion 1989/90:Ub758 (c) yrkande 10. I yrkandena 9 och 13 delvis i samma motion begärs att linjen skall få ett ytterligare resurstillskott om 2 milj.kr. under anslaget D 5 för budgetåret 1990/91, medan det i motionerna 1989/90:Ub724 (vpk) yrkande 19 och 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 26 föreslås 14 milj.kr. resp. 5 milj.kr. ytterligare. I motion 1989/90:Ub714 (m, fp, c, vpk, mp) hänvisas till UHÄ:s medelsberäkningar och beskrivs de konsekvenser som regeringens begränsade förslag till förstärkningar skulle få för den nya linjen.

Två motioner gäller konsekvenserna av regeringens finansieringsförslag för universitetet i Linköping, nämligen motionerna 1989/90:Ub650 (s) och 1989/90:Ub698 (fp, c), vari pekas dels på de otillräckliga resurserna för linjen, dels på de konsekvenser som en så omfattande överföring från anslaget D 10 skulle få för kursutbudet vid universitetet. I motion 1989/90:Ub728 (m, fp, c, vpk) begärs förslag om inrättande av datavetenskaplig utbildning inom den matematisk-naturvetenskapliga linjen vid universitetet i Stockholm.

I motion 1989/90:Ub718 (c, m, fp, mp) pekas på att de omfördelningar som föreslås under anslaget – till bl.a. matematisk-naturvetenskaplig linje – synes visa på att civilingenjörsutbildningarna kommer att få sammanlagt ca 8 milj.kr. mindre under treårsperioden.

Utskottet anser att det är angeläget att den nya matematisk-naturvetenskapliga linjen erhåller tillräckliga resurser för att grundtankarna med reformen skall kunna genomföras, nämligen att dels ge de studerande fördjupade

kunskaper, dels genom ett ökat kursutbud under senare delen av utbildningen ge dem ökad valfrihet. Utskottet anser därför att linjen utöver de 16 milj.kr. som regeringen föreslagit bör förstärkas med ytterligare 6 milj.kr. under den aktuella treårsperioden, varav 1 750 000 kr. bör tillföras rubricerade anslag budgetåret 1990/91 resp. 1991/92 och resterande 2,5 milj.kr. budgetåret 1992/93.

Vad gäller den i propositionen föreslagna överföringen om 10 milj.kr. från anslaget D 10 för budgetåret 1992/93 vill utskottet hänvisa till den av riksdagen tidigare accepterade principen att för utbildning – i form av lokala linjer eller fristående kurser – som ersätts av utbildning på allmänna linjer skall motsvarande medel föras över från det s.k. LIF-anslaget till aktuellt sektorsanslag. Det fjärde året i den förlängda naturvetarutbildningen ersätter vissa fristående kurser som finansierats av resp. universitets LIF-anslag. Utskottet anser därför att det är rimligt att medel som anvisats för sådana kurser på LIF-anslaget överförs till anslaget D 5. Enligt utskottets mening bör UHÄ göra en bedömning av hur stort belopp som kan föras över för vart och ett av universiteten. Om det sammanlagda beloppet för överföringarna från de berörda universiteten inte kommer att uppgå till 10 milj.kr. förutsätter utskottet att mellanskillnaden tillförs anslaget D 5 för budgetåret 1992/93, så att det totala resurstillskottet till den matematisk-naturvetenskapliga linjen uppgår till 22 milj.kr. under treårsperioden. Den av utskottet förordade principen för överföring från LIF-anslaget till D 5 kommer således inte att påverka andra utbildningar som finansieras av LIF-anslaget.

Vad gäller resursminskningar för övriga tekniska utbildningar som finansieras inom detta anslag konstaterar utskottet att de av regeringen föreslagna omfördelningarna inom anslaget – sammanlagt under treårsperioden ca 10 milj.kr. – har beräknats så att de belastar alla högskoleenheter utom högskolan i Karlskrona–Ronneby proportionellt. Vilka konsekvenser dessa minskningar kommer att få för enskilda utbildningar beror på de lokala beslut som fattas rörande fördelningen av resp. anslagspost. Utskottet anser att den av regeringen föreslagna finansieringsmetoden måste accepteras i rådande statsfinansiella läge.

Vad gäller datavetenskaplig utbildning vid universitetet i Stockholm vill utskottet hänvisa till vad UHÄ framför i sin anslagsframställning om att den datavetenskapliga linjen inte bör lokaliseras till några nya orter och att Stockholm–Uppsalaområdet bör kunna försörjas med kompetens från den datavetenskapliga linjen vid universitetet i Uppsala. Huruvida den av motionärerna efterlysta utbildningen på ett naturligt sätt skulle låta sig inordnas i den matematisk-naturvetenskapliga linjen kan inte utskottet bedöma, men detta får i så fall ske inom ramen för de resurser för denna linje som utskottet i det föregående angett.

Vad utskottet anfört om finansieringen av den matematisk-naturvetenskapliga linjen under budgetåren 1990/91–1992/93 bör riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 4, 1989/90:Ub650, 1989/90:Ub698, 1989/90:Ub714, 1989/90:Ub718, 1989/90:Ub724 yrkande 19 delvis, 1989/90:Ub728, 1989/90:Ub758 yrkandena 9 och 10 samt 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet tillstyrker förordade planeringsramar i övrigt för budgetåret 1990/91 och föreslår att riksdagen fastställer dem i enlighet med förslaget i propositionen.

Anslag till utbildningar inom sektorn för tekniska yrken, m.m.

I budgetpropositionen (bil. 10 s. 235) beräknas anslaget D 5 Utbildning för tekniska yrken till 1 214 158 000 kr.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om ytterligare 1 350 000 kr. till materialfysiklinjen och 1 750 000 kr. till den matematisk-naturvetenskapliga linjen föreslår utskottet att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 19 delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 13 och 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub558 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub716 delvis och 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis till Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (1 214 158 000 kr. + 1 350 000 kr. + 1 750 000 kr. =) 1 217 258 000 kr.

Utskottet har tidigare i detta betänkande tagit ställning till vad som anförts i propositionen om dimensionering av och resurser för ingenjörsutbildningen och matematisk-naturvetenskapliga linjen under budgetåren 1991/92 och 1992/93.

I fråga om riktlinjer för resurser och dimensionering i övrigt under ifrågasvarande anslag för budgetåren 1991/92 och 1992/93 hänvisar utskottet till vad som anförts i betänkande 1989/90:UbU18 (s. 12–13).

Vissa utbildningsplanefrågor

När en allmän utbildningslinje i högskolan inrättas eller förändras i väsentlig mån godkänner riksdagen riktlinjer för utbildningen på linjen. Utifrån dessa riktlinjer styrs det mera detaljerade innehållet i utbildningen av utbildningsplan och kursplaner. För en allmän utbildningslinje skall enligt 3 kap. 13 § högskoleförordningen (1977:263, ändrad 1988:1060) finnas en lokal utbildningsplan vid varje läroanstalt som anordnar linjen. För vissa allmänna utbildningslinjer som anges i bilaga 11 till högskoleförordningen skall det dessutom finnas centrala utbildningsplaner. Detta gäller huvudsakligen linjer som leder till yrken där det finns olika former av officiellt fastställd legitimation eller behörighetskrav, dvs. framför allt inom sektorerna för utbildning för värdyrken och undervisningsyrken (jfr prop. 1987/88:100, UbU 1987/88:20, rskr. 1987/88:205). Enligt 3 kap. 15 § högskoleförordningen fastställs central utbildningsplan av UIIÄ och lokal utbildningsplan av linjenämnd. Kursplan för kurs som ingår i allmän utbildningslinje fastställs också av linjenämnd (3 kap. 20 och 22 §§ i högskoleförordningen).

Förslag som gäller innehållet i olika utbildningar inom i första hand sektorn för tekniska yrken förs fram i sju motioner. Motionerna 1989/90:Ub544

(s), 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 4 delvis och 1989/90:Ub822 (mp) yrkande 5 avser miljökunskap av olika slag, medan motionerna 1989/90:Ub649 (fp), 1989/90:Ub809 (mp) och 1989/90:Ub811 (m) yrkande 1 delvis avser handikappkunskap. I motion 1989/90:Ub802 (fp) slutligen efterlyses ett ökat inslag av samhällsvetenskapliga och humanistiska ämnen i den tekniska utbildningen.

Utskottet vill vad gäller frågan om miljöinslag i olika högskoleutbildningar hänvisa till vad utskottet tidigare under detta riksmöte anförde vid behandlingen av liknande motionsyrkanden (1989/90:UbU7 s. 12–15). Med hänvisning härtill och gällande ordning för hur utbildningsplaner och kursplaner fastställs föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub544, 1989/90:Ub649, 1989/90:Ub802, 1989/90:Ub804 yrkande 4 delvis, 1989/90:Ub809, 1989/90:Ub811 yrkande 1 delvis och 1989/90:Ub822 yrkande 5.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *planeringsram för miljö- och hälsoskyddslinjen m.m.* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub529, 1989/90:Ub556, 1989/90:Ub560, 1989/90:Ub611, 1989/90:Ub618 yrkande 6, 1989/90:Ub706 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis, 1989/90:Ub754, 1989/90:Ub758 yrkandena 11 och 12, 1989/90:Ub761 samt 1989/90:Ub804 yrkandena 15, 17 och 27 samt fastställer planeringsram i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

res. 1 (c, mp)

res. 2 (vpk)

2. beträffande *planeringsramar för arkitektlinjen* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub545 och 1989/90:Ub570 samt fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

3. beträffande *planeringsramar för industriell ekonomilinen m.m.* att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis och fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

res. 3 (fp)

4. beträffande *planeringsram för lantmäterilinen* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub510, 1989/90:Ub591, 1989/90:Ub614 och 1989/90:Ub675 samt fastställer planeringsram i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

5. beträffande *planeringsramar för vissa övriga civilingenjörslinjer* att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub547, 1989/90:Ub552, 1989/90:Ub558 yrkande 1, 1989/90:Ub638 och 1989/90:Ub699 samt fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

6. beträffande *resursbehovet för materialfysiklinjen* att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

7. beträffande *dimensionering av ingenjörsutbildningen*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub565 yrkande 2, 1989/90:Ub584 yrkande 3, 1989/90:Ub604, 1989/90:Ub629 yrkande 2, 1989/90:Ub630 delvis, 1989/90:Ub637, 1989/90:Ub660 yrkande 2, 1989/90:Ub664, 1989/90:Ub693, 1989/90:Ub720, 1989/90:Ub725 yrkande 3 och 1989/90:Ub750 yrkande 2 samt godkänner de riktlinjer som förordats i proposition 1989/90:100,

8. beträffande *lokalisering av ingenjörsutbildningen*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub255 yrkande 5 delvis, 1989/90:Ub527, 1989/90:Ub553 yrkande 1, 1989/90:Ub632, 1989/90:Ub655, 1989/90:Ub656, 1989/90:Ub657, 1989/90:Ub685, 1989/90:Ub695, 1989/90:Ub820 yrkande 2 och 1989/90:Ub821 yrkande 3,

9. beträffande *planeringsförutsättningarna för ingenjörsutbildningen*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis,

res. 4 (fp)

10. beträffande *inrättande av textilingenjörslinjen m.m.*

att riksdagen dels bemyndigar regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, textilingenjörslinjen om 80 poäng, den 1 juli 1990 i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100, dels fastställer planeringsramar i enlighet med vad utskottet förordat,

11. beträffande *resurser till textila utbildningar i Borås*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis,

12. beträffande *planeringsram för brandingenjörslinjen*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub676 och fastställer planeringsram i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

13. beträffande *försöksverksamhet med teknikerutbildning*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 3, 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis, 1989/90:Ub814 yrkande 2 och 1989/90:Ub819 yrkande 10,

res. 5 (m, fp, c)

14. beträffande *flygteknikerutbildning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub519,

15. beträffande *finansiering av vissa utbildningar i Malnö*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub716 delvis, 1989/90:Ub747 och 1989/90:Ub803 yrkande 9.

res. 6 (fp)

16. beträffande *planeringsramar för yrkestekniska linjer i övrigt*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub508 och 1989/90:Ub687 samt fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

17. beträffande *nautisk utbildning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub756,

18. beträffande *tekniskt basår*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub725 yrkande 4,

19. beträffande *avveckling av kemistlinjen och matematikerlinjen*

att riksdagen bemyndigar regeringen att avveckla kemist- och matematikerlinjerna fr.o.m. budgetåret 1990/91 i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

1989/90:UbU19

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 4, 1989/90:Ub650, 1989/90:Ub698, 1989/90:Ub714, 1989/90:Ub718, 1989/90:Ub724 yrkande 19 delvis, 1989/90:Ub728, 1989/90:Ub758 yrkandena 9 och 10 samt 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

21. beträffande *planeringsramar i övrigt*

att riksdagen fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

22. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 19 delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 13 och 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub558 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis, 1989/90:Ub716 delvis och 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis till *Utbildning för tekniska yrken* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 1 217 258 000 kr.,

res. 7 (c, mp) – villk. 1

res. 8 (vpk) – villk. 2

23. beträffande *utbildningsplanefrågor*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub544, 1989/90:Ub649, 1989/90:Ub802, 1989/90:Ub804 yrkande 4 delvis, 1989/90:Ub809, 1989/90:Ub811 yrkande 1 delvis och 1989/90:Ub822 yrkande 5.

Stockholm den 3 april 1990

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Larz Johansson (c), Helge Hagberg (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Bengt Silfverstrand (s), Lars Leijonborg (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydén (m), Ingvar Johnsson (s), Margareta Israelsson (s), Birger Hagård (m), Marianne Andersson i Vårgårda (c), Eva Goës (mp), Ingegerd Wärnersson (s), Jan Björkman (s), Margitta Edgren (fp) och Ylva Johansson (vpk).

Reservationer

1. Planeringsram för miljö- och hälsoskyddslinjen m.m. (mom. 1)

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Eva Goës (mp) anser

delvis att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänvisning" och på s. 10 slutar med "budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser emellertid att behovet av miljö- och hälsoskyddsinspektörer är så stort, bl.a. i kommunerna och vid länsstyrelserna, att dimensioneringen av utbildningslinjen bör fördubblas till totalt 120 platser under budgetåret 1990/91. De tillkommande 60 platserna bör förläggas till någon annan högskoleenhet än universitetet i Umeå. Det bör ankomma på regeringen att avgöra vilken eller vilka enheter som därvid är lämpligast.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub758 yrkande 11, med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub556 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub611 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis, 1989/90:Ub754, 1989/90:Ub761 och 1989/90:Ub804 yrkande 15 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub529, 1989/90:Ub560 yrkande 2, 1989/90:Ub611 yrkandena 1 och 3 delvis, 1989/90:Ub618 yrkande 6 delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 12 samt 1989/90:Ub804 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om planeringsramar för miljö- och hälsoskyddslinjen för budgetåret 1990/91.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *planeringsram för miljö- och hälsoskyddslinjen m.m.* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub758 yrkande 11, med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub556 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub611 yrkande 2, 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis, 1989/90:Ub754, 1989/90:Ub761 och 1989/90:Ub804 yrkande 15 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub529, 1989/90:Ub556 yrkande 3, 1989/90:Ub560, 1989/90:Ub611 yrkandena 1 och 3, 1989/90:Ub618 yrkande 6, 1989/90:Ub706 yrkande 2, 1989/90:Ub758 yrkande 12 samt 1989/90:Ub804 yrkandena 17 och 27 fastställer planeringsramar för miljö- och hälsoskyddslinjen i enlighet med vad utskottet förordat,

2. Planeringsram för miljö- och hälsoskyddslinjen m.m. (mom. 1)

Ylva Johansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänvisning" och på s. 10 slutar med "budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser emellertid att behovet av miljö- och hälsoskyddsinspektörer är så stort, främst inom kommunerna, att dimensioneringen av utbildningslinjen snarast bör fördubblas till totalt 120 platser och att linjen bör förläggas till minst ytterligare ett universitet. Redan under budgetåret 1990/91 bör antalet utbildningsplatser utökas med 20 till totalt 80 platser. De tillkommande 20 platserna kan förläggas till någon annan högskoleenhet än universitetet i Umeå om regeringen bedömer att det finns förutsättningar härför.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis och 1989/90:Ub761, med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub556 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub611 yrkande 2, 1989/90:Ub754, 1989/90:Ub758 yrkande 11 och 1989/90:Ub804 yrkande 15 samt med avslag på motionerna

1989/90:Ub529, 1989/90:Ub560 yrkande 2, 1989/90:Ub611 yrkandena 1 och 3 delvis, 1989/90:Ub618 yrkande 6 delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 12 samt 1989/90:Ub804 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om planeringsramar för miljö- och hälsoskyddslinjen för budgetåret 1990/91.

1989/90:UbU19

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *planeringsram för miljö- och hälsoskyddslinjen m.m.* att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis och 1989/90:Ub761, med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub556 yrkandena 1 och 2, 1989/90:Ub611 yrkande 2, 1989/90:Ub754, 1989/90:Ub758 yrkande 11 och 1989/90:Ub804 yrkande 15 samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub529, 1989/90:Ub556 yrkande 3, 1989/90:Ub560, 1989/90:Ub611 yrkandena 1 och 3, 1989/90:Ub618 yrkande 6, 1989/90:Ub706 yrkande 2, 1989/90:Ub758 yrkande 12 samt 1989/90:Ub804 yrkandena 17 och 27 fastställer planeringsramar för miljö- och hälsoskyddslinjen i enlighet med vad utskottet förordat,

3. Planeringsramar för industriell ekonomilinjén m.m. (mom. 3)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "fr.o.m. budgetåret 1990/91" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar inte statsrådets bedömning att beslutet att inrätta industriell ekonomilinjé också vid tekniska högskolan i Stockholm inte påverkas av den aviserade översynen av linjestrukturen inom civilingenjörsutbildningarna. Utskottet anser, i likhet med motionärerna och UHÄ, att utbudet av civilingenjörsutbildningar inte nu bör förändras. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis fastställer planeringsramarna för industriell ekonomilinjén till totalt 278 för budgetåret 1990/91, vilket innebär att den i propositionen föreslagna minskningen från 280 till 250 platser på maskintekniklinjen vid tekniska högskolan i Stockholm inte skall göras.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *planeringsramar för industriell ekonomilinjén m.m.* att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis och med anledning av proposition 1989/90:100 fastställer planeringsramar i enlighet med vad utskottet förordat,

4. Planeringsförutsättningarna för ingenjörsutbildningen (mom. 9)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 16 slutar med "yrkande 8 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att den information om dimensionering och resurser som givits i propositionen inte ger högskoleenheterna tillräckligt goda planeringsförutsättningar. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen i 1991 års budgetproposition med precisering av uppgifterna om tidpunkter för avveckling av såväl allmänna som lokala linjer under perioden t.o.m. budgetåret 1993/94. Vad gäller resurstillskotten för budgetåren 1991/92 och 1992/93 vill utskottet hänvisa till det uttalande om i första hand resurser som utskottet i betänkande 1989/90:UbU18 (s. 12–13) föreslagit att riksdagen skall göra. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *planeringsförutsättningarna för ingenjörsutbildningen*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Försöksverksamhet med teknikerutbildning (mom. 13)

Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydler (m), Birger Hagård (m), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Margitta Edgren (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Utskottet har" och slutar med "1989/90:Ub819 yrkande 10" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med flertalet motionärer och UHÄ, att försöksverksamheten med teknikerutbildning endast skall bedrivas inom gymnasieskolan och att SÖ skall följa försöksverksamheten. Denna uppfattning bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 3, 1989/90:Ub814 yrkande 2 och 1989/90:Ub819 yrkande 10 samt med anledning av motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *försöksverksamhet med teknikerutbildning*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub618 yrkande 3, 1989/90:Ub814 yrkande 2 och 1989/90:Ub819 yrkande 10 samt med anledning av motion 1989/90:Ub803 yrkande 8 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

6. Finansiering av vissa utbildningar i Malmö (mom. 15)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Utskottet anser" och på s. 18 slutar med "1989/90:Ub803 yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis erinra om att universitetet i Lund startade utbildningar för produktionstekniker och industriella tekniker med inriktning mot verkstadsindustri i samband med att Kockums varv avvecklades. Utbild-

ningarna förlades till Malmö och har föranlett investeringar i storleksordningen 40 milj.kr. i byggnader och utrustning.

Enligt universitetets och UHÄ:s bedömningar föreligger fortfarande behov av utbildningarna, och i resp. anslagsframställning föreslås att 3,6 milj.kr. skall tillföras ifrågavarande anslag för budgetåret 1990/91.

Utskottet anser att dessa utbildningar bör fortsätta till dess regionens behov av högre utbildningar inom produktionsteknik och industriell teknik är tillgodosedda. Regeringen bör enligt utskottets mening återkomma på tilläggsbudget med anvisning av erforderliga medel för fortsatt intagning till utbildningarna. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub803 yrkande 9 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub716 delvis och 1989/90:Ub747 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *finansiering av vissa utbildningar i Malmö*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub803 yrkande 9 samt med anledning av motionerna 1989/90:Ub716 delvis och 1989/90:Ub747 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Anslagsbeloppet (mom. 22)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Larz Johansson (c), Marianne Andersson i Vårgårda (c) och Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "1 217 258 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om ytterligare 2 milj.kr. till 60 nya platser på miljö- och hälsoskyddslinjen, 1 350 000 kr. till materialfysiklinjen och 1 750 000 kr. till den matematisk-naturvetenskapliga linjen föreslår utskottet att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub724 yrkandena 18 och 19, båda delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 13 samt 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis och med avslag på motionerna 1989/90:Ub558 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis samt 1989/90:Ub716 delvis till Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (1 214 158 000 kr. + 2 000 000 kr. + 1 350 000 kr. + 1 750 000 kr. =) 1 219 258 000 kr.

dels att moment 22 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

22. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub724 yrkandena 18 och 19, båda delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 13 samt 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis och med avslag på motionerna 1989/90:Ub558 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis samt 1989/90:Ub716 delvis till *Utbildning för tekniska yrken* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 1 219 258 000 kr.,

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Ylva Johansson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "1 217 258 000 kr." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om ytterligare 700 000 kr. till 20 nya platser på miljö- och hälsoskyddslinjen, 1 350 000 kr. till materialfysiklinjen och 1 750 000 kr. till den matematisk-naturvetenskapliga linjen föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis, med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 19 delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 13 och 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub558 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis och 1989/90:Ub716 delvis till Utbildning för tekniska yrken för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på (1 214 158 000 kr. + 700 000 kr. + 1 350 000 kr. =) 1 217 958 000 kr.

dels att moment 22 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

22. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub724 yrkande 18 delvis, med anledning av proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub724 yrkande 19 delvis, 1989/90:Ub758 yrkande 13 och 1989/90:Ub804 yrkande 26 delvis samt med avslag på motionerna 1989/90:Ub558 yrkande 2, 1989/90:Ub565 yrkande 3 delvis och 1989/90:Ub716 delvis till *Utbildning för tekniska yrken* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 1 217 958 000 kr.,

1. Finansiering av den matematisk-naturvetenskapliga linjen (mom. 20)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anför:

De föreslagna överföringarna från anslaget D 10, LIF-anslaget, till den nya matematisk-naturvetenskapliga linjen kompenseras väl av den förstärkning av LIF-anslaget på 80 milj.kr. som vi har begärt för budgetåret 1990/91. Dessutom skall linjen enligt vad utskottet förordar förstärkas med 6 milj.kr. Vi har därför inte velat motsätta oss den aktuella överföringen. Vår principiella kritik mot linjesystemet kvarstår dock. Det bör för flertalet utbildningar inom det förutvarande filosofiska fakultetsområdet brytas upp och ersättas med ämneskurser.

2. Finansiering av den matematisk-naturvetenskapliga linjen (mom. 20)

Lars Leijonborg och Margitta Edgren (båda fp) anför:

Den matematisk-naturvetenskapliga linjen skall delvis finansieras genom överföringar från det s.k. LIF-anslaget, vilket väckt farhågor att utrymmet för lokala och individuella linjer samt fristående kurser kommer att minska.

Vi vill därför påpeka att vi i betänkande 1989/90:UbU24 kommer att förorda en annan fördelning av LIF-anslaget, vilken skulle minska de problem som annars kan komma att uppstå för universiteten vid finansieringen av den matematisk-naturvetenskapliga linjen.

3. Finansiering av den matematisk-naturvetenskapliga linjen (mom. 20)

Ylva Johansson (vpk) anför:

Jag vill erinra om att vpk i annat sammanhang föreslagit en förstärkning av LIF-anslaget om 40 milj.kr.

4. Utbildningsplanefrågor (mom. 23)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anför:

Som utskottet framhåller ankommer det på UIÄ och linjenämnder att fastställa centrala resp. lokala utbildningsplaner, där det mer detaljerade innehållet i utbildningen fastslås. Vi vill dock rikta uppmärksamheten på det behov av ökad undervisning om handikapp inom olika utbildningar, som påtalats i ett par motioner. Vi förutsätter att frågan prövas i berörda instanser.